

Til høringsinstansene

Deres ref:

Vår ref: 2020/17397

Dato: 26.2.2020

Org.nr: 985 399 077

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

HØRING - FORSLAG TIL ENDRINGER I FORSKRIFT OM KONTROLLOMRÅDER FOR Å FOREBYGGE, BEGRENSE OG BEKJEMPE PÆREBRANN (*ERWINIA AMYLOVORA*)

Mattilsynet sender med dette forslag til endringer i forskrift 8. januar 2020 nr. 51 om kontrollområder for å forebygge, begrense og bekjempe pærebrann (forskrift om tiltak mot pærebrann) på høring. I etterkant av kommune- og regionreformen og i henhold til resultatene av undersøkelsene for pærebrann i 2019, er det nødvendig å oppdatere forskriftens bestemmelser om hvilke kommuner som er berørt av pærebrannforskriften.

Bakgrunn for forslaget

Mattilsynet fastsatte den 8. januar 2020 en ny forskrift om tiltak mot pærebrann. Den nye forskriften innebar flere viktige materielle endringer i forhold til tidligere pærebrannforskrift. Blant disse var innføring av prinsippet om tre typer kontrollområder; pærebrannsoner, bekjempelsesoner og forebyggende sone. De kommuner som er berørt av tiltak mot pærebrann, er plassert i en av disse sonene. Unntaksvis kan en kommune være delt i ulike soner, eller kun deler av kommunen være omfattet av pærebrannforskriften.

Høringsbrevet som ble sendt ut i forbindelse med forslaget til ny pærebrannforskrift, ga blant annet en grundig redegjørelse om betydningen av hver av disse kontrollområdene. Vi viser derfor til informasjonen om den høringen som ble publisert på [Mattilsynets nettsider](#) i april 2019.

Pærebrannforskriften gir i § 3 en oversikt over hvilke kommuner som inngår i hver av de tre ulike kontrollsonene. Den nylig gjennomførte kommune- og regionreformen har medført en rekke kommune- og til dels fylkessammenslåinger som gjør at oversikten i denne paragrafen må endres i forhold til de aktuelle, nye kommune- og fylkesnavnene.

Samtidig er det grunnlag for å gjøre endringer i forskriften på bakgrunn av resultater av undersøkelser for pærebrann høsten 2019. Disse resultatene innebærer både at fire nye kommuner tas inn i forskriften slik at de vil bli underlagt forskriftens krav for første gang, og at én

kommune flyttes fra et kontrollområde til et annet. Forskriftsendringer på dette grunnlaget vil ofte haste, og vil da ikke bli sendt på høring etter en unntakshjemmel i forvaltningsloven. Dette for at tiltak som f.eks. fjerning av smittede planter kan iverksettes umiddelbart. Vi har likevel valgt å inkludere disse endringene i denne høringen, da endringsforskriften uansett skal sendes på høring som følge av endringer etter kommune- og regionreformen.

Innholdet i forskriftsutkastet

Pærebrannforskriften paragraf 3 «Opprettelse av kontrollområder» definerer hvilke kommuner, eventuelt områder, som tilhører henholdsvis pærebrannsona, bekjempelsessona og forebyggende sone. Denne paragrafen foreslås nå endret.

Med svært få unntak har det i alle år vært Mattilsynets tilnærming at bestemmelsene i forskriften skal gjelde for kommunen som enhet. Når pærebrann har blitt funnet i en ny kommune, har hele kommunen blitt tilføyd den relevante sona i forskriften. I forskriften som ble fastsatt 8. januar 2020, er det kun Strand kommune i Rogaland som er delt mellom pærebrannsona og bekjempelsessona.

I flere av tilfellene med kommunesammenslåinger pr. 1. januar 2020 ble kommuner med ulik status for pærebrann slått sammen. Dette gjelder for de nye kommunene Molde, Ålesund, Volda, Bjørnafjorden, Voss, Stavanger, Sandnes, Lindesnes og Kristiansand. Mattilsynets utgangspunkt er fortsatt at kommunen skal være enheten, og at en og samme kommune skal ha samme sonestatus. Unntak fra dette kan være sammenslåinger hvor en tidligere kommune enkelt lar seg beskrive rent geografisk, for eksempel ved at den kun besto av øyer eller befinner seg på den andre siden av en fjord. Mattilsynet har derfor lagt dette til grunn for forslaget som nå sendes på høring.

Regionreformen ved årsskiftet innebærer at de tidligere fylkene Sogn og Fjordane og Hordaland er slått sammen til Vestland fylke, og Aust-Agder og Vest-Agder er slått sammen til Agder. Forskriftsutkastet ivaretar dette.

Endringer i paragraf 3 bokstav a. Pærebrannsoner:

Nye Ålesund kommune er slått sammen av de tidligere kommunene Ålesund, Haram, Sandøy, Skodje og Ørskog. De to første hørte til bekjempelsessona før sammenslåinga, mens de tre siste ikke var omfattet av forskriften. I 2019 ble det funnet omfattende smitte av pærebrann i tidligere Ålesund kommune, nærmere bestemt på Åsestranda, Åse, Hatlane, Furmur, Moa, Lerstad og Breivika, hvor det også er svært mye bulke- og pilemispel i hager, utmark, turområder o.l. Mattilsynet vurderer det derfor ikke lenger som aktuelt å skulle bekjempe pærebrann i offentlig regi, og tidligere Ålesund kommune foreslås flyttet fra bekjempelsessona til pærebrannsona. Ettersom denne tidligere kommunen består av øyer, foreslås den nye kommunen å deles i to mht. status for pærebrann, slik at øyene Hessa, Aspøy, Nørvøy, Ellingsøy og Oksenøy skal tilhøre pærebrannsona.

Nye Bjørnafjorden kommune er slått sammen av de tidligere kommunene Os og Fusa, som tilhørte hhv. pærebrannsona og forebyggende sone før sammenslåinga. De to tidligere kommunene er avgrenset av en fjord, og området vest for fjorden, tidligere Os kommune, foreslås å tilhøre pærebrannsona.

Nye Stavanger kommune er slått sammen av de tidligere kommunene Stavanger, Rennesøy og Finnøy. Dessuten tilhører nå hele øya Ombo nye Stavanger kommune. Den var tidligere delt mellom Finnøy og Hjelmeland. De tidligere kommunene Stavanger og Rennesøy tilhørte pærebrannsona før sammenslåinga, mens tidligere Finnøy kommune tilhørte bekjempelsessona. Ettersom tidligere Finnøy kommune kun består av øyer, foreslås den nye kommunen å deles i to mht. status for pærebrann, slik at Stavanger unntatt øyene Finnøy, Sør-Talgje, Fogn, Byre, Sør-bokn, Måløy, Halsnøya, Ombo og øygruppa Sjernerøyene skal tilhøre pærebrannsona.

Nye Sandnes kommune er slått sammen av de tidligere kommunene Sandnes og Forsand, hvorav førstnevnte tilhørte pærebrannsona før sammenslåinga, mens sistnevnte ikke var omfattet av

gjeldende pærebrannforskrift. De to tidligere kommunene er avgrenset av en fjord, og det foreslås at kun området vest for fjorden i den nye kommunen skal tilhøre pærebrannsona.

Nye Lindesnes kommune er slått sammen av de tidligere kommunene Mandal, Lindesnes og Marnardal. Mandal tilhørte pærebrannsona, mens de to andre ikke var omfattet av forskriften. Det foreslås nå at hele nye Lindesnes kommune skal tilhøre pærebrannsona.

Nye Kristiansand kommune er slått sammen av de tidligere kommunene Kristiansand, Søgne og Songdalen, hvorav de to førstnevnte tilhørte pærebrannsona, mens Songdalen ikke var omfattet av forskriften. Det foreslås nå at hele nye Kristiansand kommune skal tilhøre pærebrannsona.

Mattilsynet ser at forslaget om samme sonestatus for hele kommunen i både Lindesnes og Kristiansand kan innebære store konsekvenser for enkelte virksomheter og også for risiko for videre spredning av pærebrann. Vi ber derfor om at dette forslaget blir særskilt vurdert ved et eventuelt innspill på høringen.

Nye Alver kommune er slått sammen av de tidligere kommunene Radøy, Lindås og Meland, som alle tilhørte pærebrannsona. Det foreslås nå at hele Alver kommune skal tilhøre pærebrannsona.

Nye Øygarden kommune er slått sammen av de tidligere kommunene Øygarden, Fjell og Sund, som alle tilhørte pærebrannsona. Det foreslås nå at hele Øygarden kommune skal tilhøre pærebrannsona.

De andre kommunene i pærebrannsona har ikke blitt sammenslått. Dette gjelder Austrheim, Askøy, Bergen, Austevoll, Fitjar, Stord, Bømlo, Sveio, Haugesund, Vindafjord, Tysvær, Karmøy, Bokn, Strand (søndre del), Randaberg, Sola, Klepp, Gjesdal, Time, Bjerkreim, Hå, Eigersund, Lund, Sokndal og Farsund.

Endringer i paragraf 3 bokstav b. Bekjempelsessone:

Nye Molde kommune er slått sammen av de tidligere kommunene Molde, Midsund og Nesset. Tidligere Midsund kommune, som kun består av øyer, hørte til bekjempelsessona, mens de to andre ikke var omfattet av forskriften. Det foreslås at den nye kommunen deles mht. pærebrannstatus og at øyene Otrøy, Midøy, Dryna, Magerøy og Tautra, dvs. tidligere Midsund kommune, skal tilhøre bekjempelsessona. Resten av den nye kommunen blir ikke omfattet av forskriften.

Som nevnt i omtalen av pærebrannsona ovenfor, er nye Ålesund kommune slått sammen av tidligere kommuner med ulik status for pærebrann. Det foreslås at kommunen, med unntak av øyene Hessa, Aspøy, Nørvøy, Ellingsøy og Oksenøy, skal tilhøre bekjempelsessona.

Som også nevnt i samme omtale, er nye Stavanger kommune slått sammen av tidligere kommuner med ulik status for pærebrann. Det foreslås at øyene Finnøy, Sør-Talgje, Fogn, Byre, Sør-bokn, Måløy, Halsnøya, Ombo og øygruppa Sjernerøyene skal tilhøre bekjempelsessona.

Pærebrann ble i 2019 påvist i Ørsta, Suldal og Lillesand for første gang. Disse kommunene foreslås derfor tilføyd bekjempelsessona. Pærebrann ble også påvist for første gang i tidligere Volda kommune, som nå er sammenslått med tidligere Hornindal kommune. Sistnevnte var ikke omfattet av forskriften. Det foreslås nå at hele nye Volda kommune skal tilhøre bekjempelsessona.

De andre kommunene i bekjempelsessona har ikke blitt sammenslått. Dette gjelder Giske, Ulstein, Herøy, Sande, Gulen, Askvoll, Kvinnherad, Hjelmeland og Strand (nordre del).

Endringer i paragraf 3 bokstav c. Forebyggende sone:

I Møre og Romsdal fylke er de tidligere kommunene Stordal og Norddal, som begge tilhørte forebyggende sone, slått sammen til nye Fjord kommune. Det foreslås derfor at hele Fjord kommune skal tilhøre forebyggende sone.

I Vestland fylke er de tidligere kommunene Balestrand, Sogndal og Leikanger, som alle tilhørte forebyggende sone, slått sammen til nye Sogndal kommune. Det foreslås derfor at hele Sogndal kommune skal tilhøre forebyggende sone.

Nye Ullensvang kommune er slått sammen av de tidligere kommunene Ullensvang, Odda og Jondal, som alle tilhørte forebyggende sone. Det foreslås derfor at hele Ullensvang kommune skal tilhøre forebyggende sone.

Nye Voss kommune er slått sammen av de tidligere kommunene Granvin og Voss. Granvin tilhørte forebyggende sone, mens Voss ikke var omfattet av forskriften. Det foreslås nå at hele nye Voss kommune skal tilhøre forebyggende sone.

Som nevnt i avsnittet om pærebrannsona, er nye Bjørnafjorden kommune slått sammen av tidligere kommuner med ulik status for pærebrann. Det foreslås nå at området øst for fjorden skal tilhøre forebyggende sone.

De andre kommunene i forebyggende sone har ikke blitt sammenslått. Dette gjelder Luster, Vik, Vaksdal, Ulvik, Samnanger, Kvam, Eidfjord, Tysnes og Grimstad.

Ikraftttredelse:

Mattilsynet tar sikte på en ikraftttredelse av endringen før 1. mai 2020.

Konsekvensutredning

Som nevnt tidligere hadde noen av kommunene som ble slått sammen ved årsskiftet, ulik status for pærebrann før sammenslåinga. I noen av disse tilfellene foreslås nå hele kommunen å tilhøre samme sone, dvs. at grensene for de ulike sonene endres, hvilket totalt sett representerer en utvidelse av områdene som omfattes av forskriften. At nye kommuner som fikk påvist pærebrann for første gang i 2019, føyes til bekjempelsessona, medfører det samme.

Her omtales kun konsekvenser av denne utvidelsen og at tidligere Ålesund kommune flyttes fra bekjempelsessona til pærebrannsona. For konsekvenser av bestemmelsene i forskriften for øvrig, henvises det til høringsbrevet fra 2019, som kan finnes [her](#).

At pærebrannsona eller bekjempelsessona utvides, kan innebære at flere virksomheter blir omfattet av forskriften:

- Virksomheter i de nye områdene som omsetter vertplanter for pærebrann, får iht. kravet i § 4 i pærebrannforskriften plikt til å registrere seg og plikt til å innføre og utøve internkontroll iht. krav i §§ 7 og 9 i forskrift om plantehelse.
- Virksomheter som beskjerer vertplanter eller utfører kantklipp langs veier i de nye områdene, skal iht. kravet i § 5 i pærebrannforskriften påse at maskiner og utstyr blir vasket og desinfisert før de tas ut av sona.
- Restriksjoner for flytting av bikuber i § 6 i pærebrannforskriften vil gjelde et større geografisk område og vil få betydning for birøktere. I noen situasjoner kan dette være til lettelse for birøktere: Hvis man er birøkter i en kommune i en av disse to sonene og kommunen er utvidet, vil man nå kunne flytte bikuber innen et større område enn tidligere i forbudsperioden fra 1. mai til 10. oktober. På den annen side blir områdene hvor det er forbudt å flytte bikuber ut av i forbudsperioden større, hvilket vil kunne være til ulempe for en birøkter som befinner seg utenfor disse to sonene, men som vandrer med bikubene til områder i sonene. Når det ikke representerer noen fare for spredning av pærebrann, kan man likevel søke om tillatelse til slik flytting.

At bekjempelsessona utvides med noen nye områder, vil kunne innebære at bulke- og pilemispler i privathager, parker, friområder etc. i disse områdene kan bli fjernet av Mattilsynet, når det foreligger fare for spredning av pærebrann.

På tilsvarende måte vil også det at forebyggende sone utvides med nye områder kunne innebære at bulke- og pilemispler i privathager, parker, friområder etc. kan bli fjernet av Mattilsynet. På den annen side er det mest trolig at Mattilsynet vil prioritere å iverksette slike forebyggende tiltak i de delene av den nye kommunen som opprinnelig tilhørte denne sona.

At tidligere Ålesund kommune flyttes fra bekjempelsessona til pærebrannsona, vil innebære at Mattilsynet ikke vil bekjempe pærebrann i disse områdene, dvs. at hverken planter med smitte eller friske bulke- og pilemispler vil bli fjernet, med mindre plantene befinner seg innenfor 2 km fra en planteskole eller annen virksomhet som omsetter vertplanter for pærebrann. For øvrig vurderes ikke endringen å ha konsekvenser.

Høringsfrist

Hørings svar sendes inn via lenke på [Mattilsynets nettside](#). Alle hørings svar vil bli offentligjort.

Høringsfrist: **15. april 2020**

Med hilsen

Anne Bøen
Fungerende seksjonssjef seksjon planter

Vedlegg:

- Utkast til forskrift om endring i forskrift om tiltak mot pærebrann
- Høringsinstanser

*Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.
Dokumenter som må ha signatur blir i tillegg sendt i papirversjon.*